

Коширова К.

*здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
факультету початкового навчання,
ХНПУ імені Г.С. Сковороди
Харків, Україна*

Рудічева Н.

*доцент, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри початкової та професійної освіти
ХНПУ імені Г. С. Сковороди,
Харків, Україна*

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ АРТТЕРАПІЇ У РОЗВИТКУ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Реформування сучасної української школи передбачає переорієнтацію її на формування в учнів життєвих компетентностей, необхідних для успішної реалізації в суспільстві як особистості та громадянина.

У Концепції Нової української школи (2016), Державному стандарті початкової освіти (2018) визначені вміння, які необхідні у подальшому навчанні і житті: висловлювати власну думку, творити, виявляти ініціативу, логічно обґрунтовувати власну позицію, конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики та приймати рішення, співпрацювати з іншими, критично та системно мислити. Крім того, у державних документах наголошено на важливості розвитку «уміння конструктивно керувати емоціями» та розвитку емоційного інтелекту [2]. У зв'язку з цим, одним із головних завдань, висунутих перед початковою школою, яка закладає підґрунтя для подальшого розвитку особистості, є виховання інтелектуальної, ініціативної, соціально мобільної, творчої та емоційно розвиненої особистості.

Проблему розвитку емоційного інтелекту досліджували Р. Бар-Он, Г. Гарднер, Д. Гоулмен, Дж. Мейєр, П. Селовей; особливості розвитку емоцій та емоційного інтелекту у школярів молодшого шкільного віку представлено у працях І. Беха, Г. Брославської, Т. Дригач, С. Курносової, Ю. Савченко, І. Сухопарі та інших.

Термін «емоційний інтелект» почали вживати на початку 1990-х років американські психологи Джон Мейєр (John Mayer) та Пітер Саловей (Peter Salovey) для сукупності позначень ступеня розвитку людських якостей. Американський психолог Д. Гоулмен у праці «Emotional Inteligence» підкреслював, що розвинені здібності керувати своїми емоціями EQ допоможуть досягти успіху в житті [1]. Науковці трактували емоційний

інтелект як підструктуру соціального інтелекту, яка включає «здатність відстежувати власні та чужі почуття й емоції, розрізняти їх і використовувати цю інформацію для направлення мислення і дій».

Підґрунтя для розвитку емоційного інтелекту закладається у сім'ї. Поряд з цим, спостереження свідчать, що батьки не завжди звертають увагу на емоційні прояви дітей і не допомагають «пережити» емоції.

Учні молодшого шкільного віку зазнають труднощі у проявах емоцій. Це відбувається через відсутність знань, які існують емоції, яку саме учень відчуває емоцію і яким чином виражати її. Набуття позитивного емоційного досвіду – одне із важливіших завдань, яке має допомогти вирішити учитель початкових класів.

Використання елементів арт-терапії на уроках та у позаурочний час сприяє розширенню свідомості учнів, зміні моделі поведінки учня. Залучення учнів до творчої діяльності впливає на обрання нових можливостей; гармонізує психоемоційний стан учнів та сприяє їх прояву і самореалізації у освітньому середовищі початкової школи.

Свою ефективність у практичній роботі довели техніки тілесної арт-терапії «Статуя», «Повітря» (за О. Тарариною). Доцільно їх використовувати їх декілька разів на день, особливо на початку навчального дня під час ранкових зустрічей та на перервах [3].

Учні отримують задоволення від виконання таких завдань, що поліпшує емоційний стан як окремого учня, так і загальної атмосфери у класі. Позитивні емоції сприяють кращому вивченню і запам'ятовуванню навчальної інформації, вмінню її застосовувати на практиці.

Обов'язково учителю початкових класів необхідно давати приклад прояву власних емоцій. Словесне вираження емоцій має стати обов'язковим моментом у спілкуванні з учнями у освітньому процесі. Інформацію про емоції, які охопили, доносити учням зрозумілою мовою, враховуючи вікові та індивідуальні особливості школярів.

Усі вищезазвані техніки у поєднанні з правильно підібраним музичним супроводом сприяють значному підвищенню емоційного інтелекту учнів молодшого шкільного віку в закладах загальної середньої освіти.

Список використаних джерел

1. Гоулман Д. Эмоциональное лидерство: Искусство управления людьми на основе эмоционального интеллекта. Москва : Альпина Бизнес Букс, 2005. 65 с.

2. Державний стандарт початкової освіти від 21.02.2018 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-п#Text>

3. Концепція «Нова українська школа». URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainskashkola-compressed.pdf>

4. Тарарина Е. Практикум по арт-терапии. Шкатулка мастера. Астамир-В, 2016. URL: http://loveread.me/read_book.php?id=64035&p=1